

Obsah

	Označení veličin	10
1.	Úvod	14
1.1.	VYMEZENÍ POJMU FYZIKÁLNÍ ELEKTRONIKA (<i>Eckertová</i>)	14
1.2.	NÁSTIN HISTORIE OBORU (<i>Malát</i>)	16
2.	Vybrané partie z teorie pevných látek (<i>Frei</i>)	20
2.1.	TEORIE PEVNÝCH LÁTEK: MIKROSTRUKTURNÍ PŘÍSTUP, SCHRÖ- DINGEROVA ROVNICE PRO PL, CESTY K ZJEDNODUŠENÍ	20
2.1.1.	Schrödingerova rovnice pro PL	20
2.1.2.	Adiabatická aproximace	22
2.1.3.	Využití periodičnosti mřížky. Další možnosti zjednodušení	23
2.2.	STRUKTURA A SYMETRIE KRYSTALŮ	23
2.2.1.	Geometrická a ideální krystalová mřížka	24
2.2.2.	Operace symetrie, grupy symetrie. Příklady užití	25
2.2.3.	Některé důležité pojmy a symboly	28
2.3.	KMITY KRYSTALOVÉ MŘÍŽKY. FONONY	31
2.3.1.	Vlastní kmity jednorozměrného řetězce atomů	31
2.3.2.	Kmity trojrozměrné složené mřížky v harmonické aproximaci	35
2.3.3.	Kvantování energie kmitů. Fonony a jejich interakce	37
2.4.	TEPELNÉ VLASTNOSTI KRYSTALOVÉ MŘÍŽKY	39
2.4.1.	Tepelné vlastnosti soustavy oscilátorů	39
2.4.2.	Příspěvek mřížky k tepelné kapacitě krystalů. Einsteinovo a Debyeovo přiblížení	40
2.4.3.	Tepelné výchylky atomů	44
2.4.4.	Anharmonické jevy v dynamice mřížky	45
2.5.	MODEL VOLNÝCH ELEKTRONŮ — SOMMERFELDŮV MODEL KOVU	46
2.5.1.	Elektronový plyn v kovech. Úspěchy a těžkosti klasické teorie kovů	46
2.5.2.	Elektron v potenciálové jámě	47
2.5.3.	Soubor neintegrujících elektronů. Kvantová statistika	49
2.5.4.	Sommerfeldův model a skutečné kovy	51
2.5.5.	Některé závěry ke kvantové teorii elektronů v krystalech	53
2.6.	ELEKTRONY V PERIODICKÉ KRYSTALOVÉ MŘÍŽCE. ZÁKLADY PÁSOVÉ TPL	55
2.6.1.	Jednoelektronová aproximace	55
2.6.2.	Blochův teorém. Energetické pásy	56
2.6.3.	Obsazení hladin energie při $T = 0$. Kovy, izolanty, polovodiče	58
2.6.4.	Základní metody výpočtu pásové struktury krystalů	59
2.6.5.	Aproximace kp	61
2.6.6.	Zobrazování pásového spektra. Hustota stavů	62
2.7.	DYNAMIKA ELEKTRONŮ A DĚR VE VNĚJŠÍCH POLÍCH	65
2.7.1.	Semiklasická dynamika elektronů v krystalu. Efektivní hmotnost	65

2.7.2.	Elektron ve vnějším elektrickém poli. Elektrony a díry	68
2.7.3.	Elektron ve vnějším magnetickém poli. Cyklotronová rezonance	70
2.7.4.	Porovnání volného a blochovského elektronu	72
2.7.5.	Pohyblivost elektronů a děr v polovodičích	73
2.8.	VLIV PORUCH KRYSTALOVÉ MŘÍŽKY NA ELEKTRONY V KRYSTALU	74
2.8.1.	Poruchy krystalové mřížky a jejich fyzikální význam	74
2.8.2.	Příměšové stavy elektronů v polovodičích	75
2.8.3.	O významu jiných poruch v krystalech	78
2.8.4.	Vliv poruch na pohyblivost elektronů v krystalech	78
2.9.	ELEKTRONY A DÍRY V POLOVODIČÍCH V TERMODYNAMICKÉ ROVNOVÁŽE	81
2.9.1.	Statistický popis souboru elektronů v polovodičích	81
2.9.2.	Vlastní (intrinsický) polovodič	83
2.9.3.	Příměšové polovodiče	88
2.10.	DIELEKTRICKÉ VLASTNOSTI PL. INTERAKCE ELEKTROMAGNETICKÉHO ZÁŘENÍ S PL	93
2.10.1.	Fenomenologický a mikrostrukturní popis dielektrických vlastností PL	93
2.10.2.	Mezipásové optické přechody elektronů v krystalech	94
2.10.3.	Longitudinální plazmové kmity elektronů v kovech	96
2.10.4.	Interakce elektromagnetického záření s PL	98
2.11.	NEROVNOVÁŽNÁ KONCENTRACE NOSIČŮ PROUDU V HOMOGENNÍM POLOVODIČI	99
2.11.1.	Generace a rekombinace nosičů	99
2.11.2.	Doba života majoritních a minoritních nosičů	100
2.11.3.	Difúze nosičů. Difúzní délka	102
2.11.4.	Einsteinův vztah pro pohyblivost nosičů	104
2.11.5.	Zdánlivé chemické potenciály (zdánlivé Fermiovy hladiny, kvazihladiny)	104
2.12.	MODIFIKACE PÁSOVÉ TEORIE V PŘÍPADĚ ZÁSADNÍCH ODCHYLEK OD PERIODIČNOSTI POTENCIÁLU	106
2.12.1.	Elektrony v látkách krystalických a amorfních	106
2.12.2.	Malé částice a tenké vrstvy. Vliv povrchu	108
3.	Rozhraní pevná látka — vakuum (Tomková)	111
3.1.	POVRCH A JEHO VLASTNOSTI	111
3.2.	METODY ZÍSKÁVÁNÍ ČISTÝCH POVRCHŮ	111
3.3.	VÝSTUPNÍ PRÁCE	114
3.3.1.	Výstupní práce kovů	116
3.3.2.	Výstupní práce polovodičů	119
3.3.3.	Vliv adsorpce na výstupní práci	120
3.3.4.	Kontaktní rozdíl potenciálů a pole skvrn	122
3.3.5.	Metody měření výstupní práce	123
4.	Rovnováha na rozhraní dvou pevných látek (Eckertová)	126
4.1.	KONTAKT DVOU KOVŮ	126
4.2.	KONTAKT KOV—POLOVODIČ	128
4.3.	PŘECHOD PN	132
4.3.1.	Homeopřechody	132
4.3.2.	Heteropřechody	136
4.4.	ROZHRAŇÍ KOV—DIELEKTRIKUM A POLOVODIČ—DIELEKTRIKUM	140

5.	Transportní jevy v objemu pevných látek (<i>Hrach</i>)	143
5.1.	ELEKTRICKÉ VLASTNOSTI LÁTEK	143
5.1.1.	Základní pojmy	143
5.1.2.	Vodiče — kovy	145
5.1.3.	Vodiče — polokovy	145
5.1.4.	Nevodiče — polovodiče	146
5.1.5.	Nevodiče — dielektrika	148
5.1.6.	Amorfni materiály	148
5.2.	BOLTZMANNOVA TRANSPORTNÍ ROVNICE	150
5.2.1.	Transportní jevy	150
5.2.2.	Boltzmannova rovnice	151
5.2.3.	Přiblížení relaxační doby	152
5.3.	PROUDY V DIELEKTRIKÁCH	154
5.3.1.	Vstup nosičů do dielektrika	154
5.3.2.	Procesy omezené kontakty	155
5.3.3.	Procesy omezené objemem dielektrika	155
5.3.4.	Iontová vodivost PL	156
5.3.5.	Proudy omezené prostorovým nábojem	158
5.3.6.	Přechodové procesy	162
5.4.	TRANSPORTNÍ JEZY — VLIV TEPLoty A ELEKTRICKÉHO POLE	164
5.4.1.	Teplotní závislost elektrické vodivosti	164
5.4.2.	Slabá elektrická pole	165
5.4.3.	Silná elektrická pole	166
5.4.4.	Transport vlivem elektrického pole — aplikace	168
5.5.	SUPRAVODIVOST	170
5.5.1.	Experimentální fakta	170
5.5.2.	Teoretické představy	173
5.5.3.	Tunelové jevy v supravodivosti	175
5.5.4.	Aplikace supravodivosti	178
5.5.5.	Vysokoteplotní supravodivost	180
5.6.	TERMOELEKTRICKÉ, GALVANOMAGNETICKÉ A DALŠÍ TRANSPORTNÍ JEZY	181
5.6.1.	Přehled transportních jevů	181
5.6.2.	Termoelektrické jevy	182
5.6.3.	Galvanomagnetické jevy	184
5.6.4.	Termomagnetické jevy	186
5.6.5.	Další transportní jevy	187
5.7.	Transportní jevy v tenkých vrstvách a malých částicích	188
5.7.1.	Vytváření a struktura tenkých vrstev	188
5.7.2.	Elektrické vlastnosti spojitých tenkých vrstev	189
5.7.3.	Elektrické vlastnosti nespojitých vrstev	191
6.	Elektronické jevy na hranici pevná látka — vakuum vyvolané zvýšením teploty (<i>Tomková</i>)	193
6.1.	TERMOEMISE ELEKTRONŮ	193
6.1.1.	Termoemise kovů	194
6.1.2.	Měření výstupní práce	197
6.1.3.	Termoemise polovodičů	201
6.1.4.	Termokatody	204
6.1.5.	Tepelně stimulovaná exoemise	207

6.2.	TERMOIONTOVÁ EMISE A POVRCHOVÁ IONIZACE	208
6.2.1.	Aplikace tepelné emise částic	212
7.	Elektronické procesy na rozhraní vyvolané přítomností elektrického pole (<i>Eckertová</i>)	215
7.1.	ROZHRANÍ DVOU PL	215
7.1.1.	Průchod proudu kontaktem kov-polovodič. Usměrnění	215
7.1.2.	Průchod proudu PN-přechodem	218
7.1.3.	Polovodičové usměrňovače a detektory	224
7.1.4.	Zenerovy a tunelové diody	225
7.1.5.	Luminiscenční diody	227
7.1.6.	Polovodičové injekční lasery	229
7.2.	ROZHRANÍ PL — VAKUUM	233
7.2.1.	Ohyb energetických pásů na povrchu PL a jeho ovlivnění vnějším polem	233
7.2.2.	Vliv pole na výstupní práci	234
7.2.3.	Tunelová emise	235
7.2.3.1.	Teorie tunelové emise	236
7.2.3.2.	Experimentální metodika a nejdůležitější výsledky	239
7.2.3.3.	Aplikace: tunelový mikroskop, tunelová spektroskopie, řádkovací tunelový mikroskop a tunelové katody	244
7.2.4.	Ionizace, desorpce a vypařování v silném elektrickém poli	247
7.2.4.1.	Teoretický popis	247
7.2.4.2.	Iontový projektor	250
7.2.4.3.	Využití jevů ionizace, desorpce a vypařování v silném poli	252
7.2.5.	EMISE HORKÝCH ELEKTRONŮ	253
7.2.5.1.	Změny energetického rozdělení elektronů za přítomnosti elektrického pole	254
7.2.5.2.	Emise horkých elektronů vytvářených vstřikováním	255
8.	Elektronické procesy v pevných látkách vyvolané dopadem záření (<i>Hájek</i>)	258
8.1.	OBJEMOVÉ PROCESY — FOTOVODIVOST	258
8.1.1.	Základy teorie fotovodivosti	259
8.1.2.	Fotoodpory	264
8.2.	ROZHRANÍ DVOU PL, VZNIK FOTOELEKTRICKÉHO NAPĚTÍ	265
8.2.1.	Fotočlánky a sluneční baterie	266
8.3.	ROZHRANÍ PL — VAKUUM. VNĚJŠÍ FOTOEFEKT (<i>Eckertová</i>)	268
8.3.1.	Základní teoretické představy o fotoemisi kovů	269
8.3.2.	Fotoemise polovodičů	274
8.3.3.	Aplikace fotoemise: fotokatody a fotoelektronové spektroskopie	276
9.	Elektronické procesy v pevných látkách způsobené dopadem částic (<i>Malát</i>)	283
9.1.	INTERAKCE NABITÝCH ČÁSTIC S PL	283
9.1.1.	Odezva PL na dopad cizích nabitých částic	283
9.1.2.	Odraz a rozptyl elektronů v homogenní PL	285
9.1.3.	Rozptyl a odraz těžkých částic při interakci s PL	292
9.2.	ELEKTRON-ELEKTRONOVÁ SEKUNDÁRNÍ EMISE	295
9.2.1.	Makroskopický popis jevu, klasifikace emitovaných elektronů	295
9.2.1.1.	Mechanismus a teorie sekundární emise	298
9.2.1.2.	Uplatnění jevu SE v elektronice	302
9.2.2.	Elektronová mikroskopie	305
9.2.3.	Využití jevů při interakci elektronů s pevnou látkou pro spektroskopické účely	308

9.3.	EMISE ČÁSTIC ZPŮSOBENÁ DOPADEM IONTŮ NA POVRCH PEVNÉ LÁTKY	310
9.3.1.	Iont-elektronová sekundární emise	310
9.3.2.	Emise těžkých částic	312
9.3.2.1.	Emise neutrálních částic a její využití	313
9.3.2.2.	Sekundární iont-iontová emise a její využití	315
10.	Elektronické jevy ve složitějších strukturách (<i>Hájek</i>)	317
10.1.	TRANZISTOROVÝ JEV, BIPOLÁRNÍ TRANZISTORY	317
10.2.	TRANZISTORY ŘÍZENÉ ELEKTRICKÝM POLEM — UNIPOLÁRNÍ TRANZISTORY	319
10.3.	VÍCEVRSTVÉ STRUKTURY	322
10.4.	PRINCIPY INTEGROVANÝCH OBVODŮ	325
10.4.1.	Základní postupy planární epitaxní technologie	332
	Literatura	334
	Dodatek k literatuře	338
	Rejstřík	340